

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 sierpnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że P. J. (1):

1. podlega od 19 stycznia 2016 r. ubezpieczeniom społecznym jako pracownik w firmie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. ul. (...) z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę,
2. miesięczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia od 19 stycznia 2016 r. stanowi kwota 231,25 zł.

W uzasadnieniu wskazano, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przeprowadził w dniu 21 lipca 2016 r. postępowanie kontrolne w zakresie zgłoszenia P. J. (1) do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zatrudnienia w firmie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł.. W trakcie kontroli przedłożono umowę o pracę zawartą w dniu 19 stycznia 2016 r. między (...) Sp. z o.o. reprezentowaną przez A. S. – prezesa Zarządu, a P. J. (1), na czas nieokreślony, na stanowisku specjalista ds. wdrożeń, wymiar czasu pracy $\frac{3}{4}$ etatu, z wynagrodzeniem 3.200 zł brutto. Ponadto zostało przedłożone świadectwo pracy z dnia 30 kwietnia 2013 r. potwierdzające, że ubezpieczona wykonywała pracę w okresie od 4 lutego 2013 r. do 30 kwietnia 2013 r., na stanowisku specjalista ds. wdrożeń, wymiar czasu pracy $\frac{1}{8}$ etatu. Ponadto zostało również przedłożone świadectwo pracy z dnia 30 listopada 2015 r. potwierdzające, że ubezpieczona wykonywała pracę w okresie od 9 września 2013 r. do 30 listopada 2015 r. na stanowisku specjalista ds. wdrożeń, wymiar czasu pracy $\frac{1}{8}$ etatu.

Z dokumentów zewidencjonowanych w systemie informatycznym organu rentowego wynika, że spółka jako płatnik składek zgłosiła wnioskodawczynię do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego jako pracownika w okresie od 19 stycznia 2016 r. Płatnik składek w imiennym raporcie miesięcznym za miesiąc styczeń 2016 r. wykazał na ubezpieczenia społeczne podstawę wymiaru składek w kwocie – 0,00 zł, za miesiąc luty 2016 r. w kwocie - 1.515,79 zł, za miesiąc marzec 2016 r. w kwocie – 3.200 zł, za miesiąc kwiecień 2016 r. w kwocie – 746,67 zł, za miesiące od maja 2016 r. do lipca 2016 r. w kwocie – 0,00 zł.

Organ rentowy dodał, że ubezpieczona została zatrudniona od 4 lutego 2013 r. do 30 kwietnia 2013 r. w wymiarze czasu pracy $\frac{1}{8}$ etatu (wynagrodzenie w wysokości 200 zł), od 9 września 2013 r. do 30 listopada 2015 r. w wymiarze $\frac{1}{8}$ etatu (wynagrodzenie w 2013 r. wysokości 200 zł, w 2014 r. – 210 zł, w 2015 r. – 218,75 zł). Od 19 stycznia 2016 r. miała się zmienić wymiar czasu ubezpieczonej na $\frac{3}{4}$ etatu, a wynagrodzenie wzrosnąć do 3.200 zł. W krótkim czasie po zmianie warunków pracy tj. już od 9 marca 2016 r. zostały ubezpieczonej wystawione zaświadczenia o niezdolności do pracy przypadającej w okresie ciąży. Zaświadczenia zostały wystawione na okres od 9 marca 2016 r. do 7 lipca 2016 r., a następnie ubezpieczona wystąpiła z roszczeniem o wypłatę zasiłku macierzyńskiego od 7 lipca 2016 r. do 5 lipca 2017 r.

Powyższe w ocenie organu rentowego świadczy, że zmiana wymiaru czasu pracy z $\frac{1}{8}$ etatu na $\frac{3}{4}$ etatu z jednoczesną zmianą wynagrodzenia z 218,75 zł na 3.200 zł miało jedynie na celu skorzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego od nowej wyższej podstawy ich wymiaru.

Organ rentowy dodał nadto, że zgodnie z art. 58 §2 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Tym samym od 19 stycznia 2016 r. miesięczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia ubezpieczonej stanowi kwota 231,25 zł, wymiar czasu pracy $\frac{1}{8}$ etatu.

/decyzja – k. 84 – 86 akt ZUS/

Ubezpieczona P. J. (1) reprezentowana przez adwokata w dniu 20 września 2016 r. wniosła odwołanie od w/w decyzji i zarzuciła jej:

- obrazę prawa materialnego poprzez błędną wykładnię przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez stwierdzenie, że miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne P. J. (1) jako pracownika u w/w płatnika składek od dnia 19 stycznia 2016 r. stanowi kwota 231,25 zł oraz art. 58 §2 kc poprzez stwierdzenie, że nieważne z uwagi na sprzeczność z zasadami współzycia społecznego są postanowienia umowy o pracę dotyczące wymiaru czasu pracy i podstawy wymiaru składek,

- błędną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, prowadzącą do przyjęcia, że miesięczną podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne P. J. (1) jako pracownika u w/w płatnika składek od 19 stycznia 2016 r. stanowi kwota 231,25 zł.

W konsekwencji wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odwołanie – k. 2 – 5 akt ZUS/

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie podnosząc argumentację z decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 8 – 9/

Na rozprawie w dniu 15 maja 2017 r. pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, pełnomocnik ZUS zaś wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

/protokół rozprawy z 15 maja 2017 r. – 01:19:45 – 01:29:44 – płyta CD – k. 161/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni P. J. (1) urodziła się w dniu (...) Ma wykształcenie wyższe – ukończyła Akademię (...) – na kierunku Wzornictwo w 2013 r. i uzyskała tytuł licencjata, (...) na kierunku zarządzanie w 2015 r. i uzyskała tytuł magistra.

/dyplom – k. 40 akt ZUS, k. 19 - 20, k. 38 – 39 akt ZUS, k. 21 – 22/

Wnioskodawczyni jest współwłaścicielką spółki (...). Spółka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym 4 lutego 2014 r. Przedmiotem działalności jest m.in. produkcja szkła płaskiego. Wspólnikami w spółce są A. S. i P. J. (1).

/wypis z KRS – k. 113 – 116, zeznania wnioskodawczyni z dnia 15 maja 2017 r. – 00:56:11 – 01:16:56 – płyta CD – k. 161/

Spółka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym od 13 lutego 2004 r. Przedmiotem działalności spółki jest m.in. działalność usługowa związana z przygotowaniem do druku, produkcja komputerów i urządzeń peryferyjnych. Wspólnikami w spółce są A. S. posiadający 51 udziałów, M. S. posiadająca 48 udziałów oraz P. J. (1) posiadająca 1 udział.

/wypis z KRS – k. 74 – 79 akt ZUS, k. 8 – 14 akt ZUS, lista obecności na Zgromadzeniu Zwyczajnym – k. 18 akt ZUS/

Ubezpieczona P. J. (1) w okresie od 4 lutego 2013 r. do 30 kwietnia 2013 r. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę na okres próbny w wymiarze 1/8 etatu w (...) Sp. z o.o. na stanowisku specjalisty ds. wdrożeń z wynagrodzeniem 200 zł.

/bezsporne, świadectwo pracy – k. 27 – 28 akt ZUS, k. 48 - 49, umowa o pracę – k. 28 – 30, zaświadczenie o dochodach – k. 35, k. 36/

Ubezpieczona P. J. (1) w okresie od 9 września 2013 r. do 30 listopada 2013 r. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w wymiarze 1/8 etatu w (...) Sp. z o.o. na stanowisku specjalisty ds. wdrożeń z wynagrodzeniem w 2013 r. - 200 zł, w 2014 r. - 210 zł, w 2015 r. - 218,75 zł.

/bezsporne, świadectwo pracy – k. 25 – 26 akt ZUS, k. 50 – 51, umowa o pracę – k. 31 – 33, zaświadczenie – k. 37/

Umowa została rozwiązana, gdyż P. J. (1) przygotowywała się do obrony pracy magisterskiej i po zakończeniu studiów chciała odpocząć.

/zeznania A. S. z dnia 15 maja 2017 r. – 00:31:38 – 00:56:11 – płyta CD – k. 161, zeznania wnioskodawczyni z dnia 15 maja 2017 r. – 00:56:11 – 01:16:56 – płyta CD – k. 161/

Podczas zatrudnienia wnioskodawczyni w dniu 28 maja 2014 r. uzyskała certyfikaty, stanowiące potwierdzenie pozytywnego ukończenia egzaminu ze znajomości systemu C..

/certyfikaty – k. 30 – 35 akt ZUS/

W trakcie zatrudnienia w w/w okresach ubezpieczona zajmowała się głównie księgowością i pracami biurowymi spółki.

/zeznania świadka A. K. z dnia 22 marca 2017 r. – 00:24:40 – 00:42:57 – płyta CD – k. 108, zeznania wnioskodawczyni z dnia 15 maja 2017 r. – 00:56:11 – 01:16:56 – płyta CD – k. 161/

Następnie P. J. (1) została zatrudniona w (...) Sp. z o.o. w Ł. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od 19 stycznia 2016 r. w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu na stanowisku specjalisty ds. wdrożeń z wynagrodzeniem 3.200 zł brutto. W imieniu spółki umowę podpisał Prezes Zarządu Spółki A. S.. Miejszem wykonywania pracy była siedziba pracodawcy lub inne miejsca, jeżeli będą tego wymagały potrzeby pracodawcy.

/umowa o pracę – k. 64 – 66 akt ZUS, k. 39 – 41/

Ubezpieczona P. J. (1) jest córką prezesa A. S. i wiceprezesa zarządu M. S. spółki (...) Sp. z o.o.

/okoliczność bezsporna/

W dokumentacji pracowniczej ubezpieczonej znajdują się: umowy o pracę, zakres czynności, kwestionariusz osobowy, zaświadczenia lekarskie, informacja o szkoleniu BHP, certyfikaty, świadectwo pracy, dyplom ukończenia studiów.

/dokumentacja pracownicza – akta ZUS/

Ubezpieczona w dniu podjęcia pracy w (...) Sp. z o.o. w Ł. przedstawiła zaświadczenie lekarskie o zdolności do pracy na stanowisku specjalisty ds. wdrożeń.

/zaświadczenie lekarskie – k. 62 akt ZUS, k. 42/

P. J. (1) otrzymała na piśmie zakres obowiązków. Do jej obowiązków jako specjalisty ds. wdrożeń należało:

- wdrożenia systemów C. (...), stron i sklepów internetowych,
- opracowanie graficznej strony realizowanych wdrożeń,
- obsługa strony firmowej speimex.com.pl
- rozmowy z klientami dotyczące realizowanych wdrożeń, tworzenie analizy przedwdrożeniowej realizowanych projektów,

- szkolenia pracowników wdrażanych zagadnień.

/zakres obowiązków – k. 63 akt ZUS, k. 43/

W ramach swoich obowiązków ubezpieczona zajmowała się sprawami biurowymi spółki, brała udział w przygotowywaniu projektu dla firm: H. i G., brała udział we wdrażaniu sklepu internetowego, przygotowywała grafiki, zdjęcia, kontaktowała się klientami drogą emailową i telefonicznie, spotykała się z klientami w biurze, wystawiała faktury.

/zeznania świadka A. K. z dnia 22 marca 2017 r. – 00:24:40 – 00:42:57 – płyta CD – k. 108, korespondencja – k. 78 – 85, zeznania świadka M. B. z dnia 22 marca 2017 r. – 00:06:11 – 00:24:40 – płyta CD – k. 108, zeznania świadka P. J. (2) z dnia 15 maja 2017 r. – 00:07:36 – 00:18:05, 00:20:11 – 00:29:38 – płyta CD – k. 16, zeznania A. S. z dnia 15 maja 2017 r. – 00:31:38 – 00:56:11 – płyta CD – k. 161, zeznania wnioskodawczynie z dnia 15 maja 2017 r. – 00:56:11 – 01:16:56 – płyta CD – k. 161/

Ubezpieczona swoje obowiązki wykonywała głównie w siedzibie firmy. W firmie była codziennie. Zdarzało się, że jechała do klienta.

/zeznania świadka A. K. z dnia 22 marca 2017 r. – 00:24:40 – 00:42:57 – płyta CD – k. 108, zeznania świadka M. B. z dnia 22 marca 2017 r. – 00:06:11 – 00:24:40 – płyta CD – k. 108/

W dniu 1 sierpnia 2014 r. spółka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. zwaną zleceniodawcą zawarła ze spółką (...) Sp. z o.o. w Ł. zwaną zleceniobiorcą umowę, na mocy której zleceniobiorca zlecił a zleceniodawca przyjął do wykonania bieżącą obsługę informatyczną systemów zainstalowanych na sprzęcie zleceniodawcy. Umowa została zawarta na czas nieokreślony.

/umowa – k. 131 – 134, k. 149 – 152/

W dniu 15 stycznia 2016 r. spółka (...) S.A. z siedzibą w Ł. zawarła ze spółką (...) Sp. z o.o. w Ł. umowę przedmiotem, której była realizacja projektu polegającego na wdrożeniu rozwiązania informatycznego Sklep (...). Umowa została zawarta na czas określony do 31 marca 2016 r.

/umowa – k. 145 – 148/

Płatnik sporządził dla ubezpieczonej oraz pozostałych pracowników listy płac.

/listy płac – k. 48 – 59 akt ZUS, k. 52 – 73/

Wnioskodawczynie otrzymywała wynagrodzenie przelewem na rachunek bankowy.

/potwierdzenie przelewu – k. 44 – 47 akt ZUS, zeznania wnioskodawczynie z dnia 15 maja 2017 r. – 00:56:11 – 01:16:56 – płyta CD – k. 161/

Podejmując pracę w firmie płatnika składek ubezpieczona była w ciąży. Ostatnią miesięczkę miała w dniu 19 października 2015 r.

/karta przebiegu ciąży – k. 77, dokumentacja medyczna – k. 98, k. 100/

Ubezpieczona stała się niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży od 9 marca 2016 r. W dniu 7 lipca 2016 r. wnioskodawczynie urodziła dziecko.

/bezsporne, zaświadczenie lekarskie – k. 45, akt urodzenia – k. 46/

Podczas nieobecności ubezpieczonej jej obowiązki związane z (...) firm (...) oraz G. przejął mąż wnioskodawczynie P. J. (2), który od 2014 r. z przerwami pracuje w firmie (...) na podstawie umów cywilnoprawnych.

/zeznania świadka P. J. (2) z dnia 15 maja 2017 r. – 00:07:36 – 00:18:05, 00:20:11 – 00:29:38 – płyta CD – k. 161/

Firma zatrudnia około 8 – 10 osób na podstawie umowy o pracę. Zatrudnia także pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych. Oprócz wnioskodawczynie w spornym okresie pracownicy otrzymywali wynagrodzenia na poziomie płacy minimalnej.

/ listy płac – k. 48 – 59 akt ZUS, k. 52 – 73/

Firma płatnika składek działa sezonowo, na początku roku zawiera dużo kontraktów.

/zeznania A. S. z dnia 15 maja 2017 r. – 00:31:38 – 00:56:11 – płyta CD – k. 161 /

Płatnik składek z działalności gospodarczej osiągnął w 2015 r. przychód w wysokości 1.162.307,12 zł, koszty uzyskania przychodu wyniosły 1.161.822,43 zł, a dochód w wysokości 484,69 zł.

/zeznanie podatkowe – 23 – 24 akt ZUS/

Kancelaria (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 29 marca 2012 r. Przedmiotem działalności spółki jest działalność rachunkowo – księgową. Wspólnikami spółki są M. S. oraz B. K..

Wypis z KRS – k. 117 – 119/

Ubezpieczona P. J. (1) podczas zatrudnienia w spółce (...) została zatrudniona w Kancelarii (...) Sp. z o.o. w Ł. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od 1 lutego 2016 r. w wymiarze 1/2 etatu na stanowisku księgowej z wynagrodzeniem 2.400 zł brutto. W imieniu spółki umowę podpisała B. K.. Miejscem wykonywania pracy była Ł..

/umowa o pracę – akta ZUS/

Przed podjęciem zatrudnienia w w/w Kancelarii na podstawie umowy o pracę ubezpieczona w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 października 2015 r. pracowała w spółce na podstawie umów zlecenia.

/umowy zlecenia - akta ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dokumenty zawarte w załączonych aktach organu rentowego oraz dokumenty załączone do akt, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała, a także w oparciu o zeznania świadków, ubezpieczonej i zainteresowanego.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawczynie oraz zainteresowanego oraz świadków, w których wskazywały na realność wykonywania przez ubezpieczoną pracy w wymiarze czasu pracy wynoszącym $\frac{3}{4}$ etatu od 19 stycznia 2016 r.

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego, brak jest podstaw do przyjęcia, że faktycznie doszło do zwiększenia obowiązków wnioskodawczynie, zwiększenia czasu pracy ubezpieczonej, a co za tym idzie, że uzasadniało to zwiększenie jej wynagrodzenia. Przeciwno prawdziwości zeznaniom wnioskodawczynie przemawiają, zdaniem Sądu, ustalone okoliczności faktyczne.

Bezspornym w sprawie jest, że ubezpieczona pracowała w firmie płatnika składek na podstawie umów o pracę w wymiarze 1/8 etatu od 4 lutego 2013 r. do 30 kwietnia 2013 r. na stanowisku specjalisty ds. wdrożeń z wynagrodzeniem 200 zł, w wymiarze 1/8 etatu od 9 września 2013 r. do 30 listopada 2015 r. na stanowisku specjalisty ds. wdrożeń z wynagrodzeniem 200 zł w 2013 r., 210 zł w 2014 r., 218,75 zł w 2015 r.

Bezspornym jest także, że od 19 stycznia 2016 r. ponownie podjęła pracę u swojego ojca na stanowisku specjalisty ds. wdrożeń. Jednakże trudno zgodzić się z tym, że pracowała w wymiarze czasu pracy wynoszącym $\frac{3}{4}$ etatu. Przeczy temu chociażby fakt, że ubezpieczona jednocześnie pracowała w Kancelarii (...) Sp. z o.o. w Ł. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od 1 lutego 2016 r. w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu na stanowisku księgowej.

Należy także podnieść, że firma płatnika składek w momencie ponownego zatrudnienia ubezpieczonej tj. w styczniu 2015 r. przynosiła straty a więc trudno uwierzyć, że została ona zatrudniona z wynagrodzeniem w wysokości 3.200 zł miesięcznie. Nadto dodać należy, że pozostali pracownicy w spółce otrzymywali wynagrodzenia minimalne.

W ocenie Sądu ubezpieczona pracowała w spółce płatnika składek i pomagała w prowadzeniu działalności gospodarczej ale czyniła to w mniejszym zakresie - w wymiarze $\frac{1}{8}$ etatu tj. w takim rozmiarze w jakim pracowała wcześniej w okresach od 4 lutego 2013 r. do 30 kwietnia 2013 r. do od 9 września 2013 r. do 30 listopada 2015 r. i za wynagrodzeniem w wysokości 231,25 zł.

Sąd oddalił wnioski dowodowe organu rentowego: o zobowiązanie wnioskodawczyni do złożenia pełnego wyciągu ze wszystkich posiadanych przez siebie rachunków bankowych wraz zaświadczeniami, kto jest posiadaczem w/w rachunków za okres od sierpnia 2015 r. do lipca 2016 r. na okoliczność od kogo uzyskiwała wynagrodzenie w/w okresie i w jakiej wysokości, zobowiązanie płatnika do złożenia nazwy i adresu firmy, z którą jest zawarta umowa w zakresie hossowania skrzynki mailowej płatnika i następnie zwrócenie się do w/w firmy o przesłanie umowy zawartej z płatnikiem oraz informacji o wszystkich mailach przesyłanych i wysyłanych na adres mailowy paulina.jacek@speimex.com.pl ewentualnie p.szafrńska@speimex.com.pl bądź innych adresów mailowych wnioskodawczyni jeśli w tym okresie w/w takimi dysponowała /w tym również usuniętych/ za okres od marca 2015 r. do kwietnia 2016 r. na okoliczność ilości maili przesyłanych i wysyłanych z w/w skrzynki oraz adresów oraz nadawców w/w maili. Do akt sprawy zostały złożone potwierdzenia przelewów wynagrodzenia przez płatnika składek na konto ubezpieczonej a także została dostarczona korespondencja mailowa prowadzona przez ubezpieczoną w spornym okresie, dlatego też w ocenie Sądu wnioski te zmierzają jedynie do przedłużenia postępowania. Nadto zdaniem Sądu zostały wyjaśnione wszystkie okoliczności istotne do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art.12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 121) pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i ubezpieczeniu wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. Nr 159) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

Na mocy art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3. (art. 20 ust. 1 powołanej ustawy).

Zgodnie z definicją ustawową sformułowaną w art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przychód oznacza przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu

prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy.

Stosownie do treści art. 12 ust.1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r., poz. 361 z późn. zm.) za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Natomiast według § 2 ust. 6 rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2008 r. Nr 78, poz.465 z późn. zm.) dla każdego ubezpieczonego, którego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, płatnik składek w raporcie lub imiennym raporcie miesięcznym korygującym, o którym mowa w ustawie, zwanym dalej "raportem korygującym", oraz w deklaracji i deklaracji rozliczeniowej korygującej, o której mowa w ustawie, zwanej dalej "deklaracją korygującą", uwzględnia należne składki na ubezpieczenia społeczne od wszystkich dokonanych lub postawionych do dyspozycji ubezpieczonego wypłat - od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego, którego deklaracja dotyczy - stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ustawy.

W myśl art. 36. ust. 1 wspomnianej ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa podstawę wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu będącemu pracownikiem stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy. Jeżeli zaś niezdolność do pracy powstała przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie za pełne miesiące kalendarzowe ubezpieczenia (ust. 2).

Natomiast zgodnie z art. 40 w/w ustawy razie zmiany umowy o pracę lub innego aktu, na podstawie którego powstał stosunek pracy, polegającej na zmianie wymiaru czasu pracy, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi wynagrodzenie ustalone dla nowego wymiaru czasu pracy, jeżeli zmiana ta nastąpiła w miesiącu, w którym powstała niezdolność do pracy, lub w miesiącach, o których mowa w art. 36.

Bezspornym jest między stronami, iż ubezpieczona podlega ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 19 stycznia 2016 r. jako pracownik u płatnika składek.

W przedmiotowej sprawie spór pomiędzy stronami dotyczył wysokości miesięcznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia od dnia 19 stycznia 2016 r. oraz wymiaru czasu pracy.

Zdaniem Sądu zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zmieniająca podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne odwołującej od dnia 19 stycznia 2016 r. jest prawidłowa.

W toku postępowania skarżąca podnosiła, iż miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wnioskodawczyni w okresie od dnia 19 stycznia 2016 r. stanowiła kwota 3.200 zł, albowiem w okresie od 19 stycznia 2016 r. odwołująca była zatrudniona w wymiarze czasu pracy wynoszącym $\frac{3}{4}$. W ocenie organu rentowego ubezpieczona od 19 stycznia 2016 r. pracowała w wymiarze $\frac{1}{8}$ etatu tak jak podczas uprzedniego zatrudnienia u płatnika składek. Zmiana warunków zatrudnienia wskazana w umowie o pracę z dnia 19 stycznia 2016 r. była czynnością mającą na celu znaczące podwyższenie podstawy wymiaru zasiłku chorobowego wnioskodawczyni, a następnie zasiłku macierzyńskiego.

Należy podkreślić, iż Sąd Okręgowy podziela stanowisko organu rentowego, dotyczące oceny umowy o pracę zawartej pomiędzy wnioskodawczynią a zainteresowanym, że zmiana warunków zatrudnienia miała głównie na celu uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a tym samym doszło do naruszenia zasad współżycia społecznego. Zdaniem Sądu strony nie wykazały, że zwiększono wymiar czasu pracy ubezpieczonej i wymiar jej obowiązków w ramach stosunku pracy.

Zdaniem Sądu poczynione w sprawie ustalenia uzasadniają twierdzenie, iż zakwestionowana przez organ rentowy umowa o pracę w zakresie wymiaru czasu pracy, a w ślad za tym wynagrodzenia pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikiem składek narusza zasady współżycia społecznego.

Postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawczyni zainteresowana objęciem ją ubezpieczeniem społecznym od wysokiej podstawy, nie wykonywała de facto czynności w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu wynikającym z zakwestionowanej umowy o pracę.

W ocenie Sądu powyższe rozważania świadczą o tym, że przy zawieraniu zakwestionowanej umowy nie była wolą stron świadczenie pracy w wymiarze czasu pracy wynoszącym $\frac{3}{4}$ etatu, a możliwość skorzystania z świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z chorobą i macierzyństwem od wysokiej podstawy wymiaru i z tego powodu nie może wywoływać skutków.

Tym samym należało przyjąć, że decyzja organu rentowego odpowiada prawu.

Podkreślić przy tym trzeba, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają tak kształtować elementy stosunku pracy, jaka jest wola stron. Jednakże przestaje powyższa kwestia być tylko sprawą stron nawiązujących stosunek pracy, gdy po uregulowaniu składek przerzuca się ciężar wypłaty świadczeń na fundusz dysponujący publicznymi pieniędzmi, którymi zarządza Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W tym miejscu stwierdzić należy, że ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współżycia społecznego, polegającym na świadomym osiąganiu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu - art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 roku sygn. akt III UK 89/05, OSNP 2006/11-12/192, LEX nr 182780, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 roku, II UK 16/05, opubl. OSNP 2006/11-12/191, LEX nr 182776, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 roku, III UK 7/09, LEX nr 509047).

Kwestią sporną w sprawie pozostawało zatem, czy zachodziły przesłanki do ustalenia, że P. J. (1) powinna być objęta ubezpieczeniem społecznym z podstawą wymiaru składek od jakiej płatnik rozliczył składki, czy też jak chciał tego organ rentowy – podstawa wymiaru składek powinna zostać obniżona do wysokości minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w 2016 r. tj. do kwoty 231,25 zł w przypadku zatrudnienia w wymiarze $\frac{1}{8}$ etatu. Należało zatem ustalić, czy postanowienia umowy o pracę z dnia 19 stycznia 2016 r. były sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, tym samym czy były nieważne (art. 58 § 2 k.c.). Powyższe sprowadza się do rozstrzygnięcia podstawowej kwestii - czy wysokość wynagrodzenia wypłacona ubezpieczonej za jej pracę była godziwa, to znaczy czy wynagrodzenie to stanowiło ekwiwalentne wynagrodzenie do rodzaju, ilości i jakości pracy oraz wymaganych kwalifikacji.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że w prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień umownych, lecz nie jest też sporne, że wolność kontraktowa realizuje się tylko w takim zakresie, w jakim przewiduje to obowiązujące prawo. Jakkolwiek z punktu widzenia art. 18 § 1 kodeksu pracy, umówienie się o wynagrodzenie wyższe od najniższego jest dopuszczalne, gdyż normy prawa pracy swobodę tę ograniczają tylko co do minimum świadczeń należnych pracownikowi w ramach stosunku pracy, to należy pamiętać, że autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązuje nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także względ na interes publiczny. Najdobitniej wyraża to reguła zawarta w przepisie art. 353 § 1 k.c., który ma odpowiednie

zastosowanie do stosunku pracy, zarówno wobec braku uregulowania normowanej nim instytucji w prawie pracy, jak też niesprzeczności z zasadami prawa pracy (por. art. 300 k.p.) zawartego w nim wymagania, by treść stosunku pracy lub jego cel nie sprzeciwiał się właściwości (naturze) tego stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. Z kolei odpowiednie zastosowanie art. 58 k.c. pozwala na uściślenie, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a sprzeczne z zasadami współzycia społecznego - nieważne bezwzględnie.

Należy zwrócić uwagę, iż sprzeczny z zasadami współzycia społecznego może być także niegodziwy cel umowy o pracę, polegający na ustaleniu nadmiernej wysokości wynagrodzenia (rażąco wygórowanego), aby otrzymywać zawyżone świadczenia z ubezpieczeń społecznych kosztem innych ubezpieczonych. Co prawda w tezie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. (II UK 320/04, OSNP 2006 nr 7-8, poz. 122) przyjęto, że „cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą (art. 58 § 1 k.c.)”, a w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r. (II UK 141/04, OSNP 2005 Nr 15, poz. 235) stwierdzono, iż „stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.)”, to - pomijając, że rozstrzygnięcia te zapadły w odmiennych niż oceniany stanach faktycznych - trzeba zauważyć, że dotyczą one kwalifikowania opisanych zachowań w aspekcie ich zgodności z prawem, nie rozważając czy nie naruszają one zasad współzycia społecznego. Zgodnie bowiem z art. 58 § 2 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, wyrażająca się m.in. poprzez ustanowienie rażąco wygórowanego, a zatem niegodziwego wynagrodzenia. Tym samym, uzasadnionym jest twierdzenie, iż ustanowienie w umowie o pracę nadmiernie wysokich wynagrodzeń może być sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, bowiem fakt, że cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą, nie może oznaczać akceptacji dla nagannych i nieobojętnych społecznie zachowań korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, przy zawieraniu umów o pracę na stosunkowo krótki okres przed zajściem zdarzenia generującego uprawnienie do świadczenia z ubezpieczenia społecznego lub ustaleniu wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania przez osobę ubezpieczoną naliczonych od takiej podstawy świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Mając na uwadze powyższe, należy podkreślić, że co do zasady, z jednej strony wynagrodzenie za pracę ma stanowić wartość godziwą, z drugiej zaś, ma odpowiadać rodzajowi pracy, kwalifikacjom wymaganych przy jej wykonywaniu i ma stanowić ekwiwalent za ilość i jakość świadczonej pracy.

Jednym z najistotniejszych kryterium godziwości (sprawiedliwości) wynagrodzenia za pracę, jest ekwiwalentność wynagrodzenia wobec pracy danego rodzaju, przy uwzględnieniu kwalifikacji wymaganych do jej wykonywania, jak też ilości i jakości świadczonej pracy (art. 78 k.p.). Mając na względzie ustalony w sprawie stan faktyczny oraz treść art. 13 k.p., należy stwierdzić, że przymiot „niegodziwości” będzie posiadała przede wszystkim płaca rażąco za niska. Nie oznacza to jednak tego, że znamię „niegodziwości” nie może również dotknąć płacy rażąco wysokiej (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2001 r., I PKN 563/00, OSNP 2002 Nr 4, poz. 90). Tym samym brak jest przeciwwskazań do tego, by postanowienia umowy o pracę dotyczące wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą mogłyby być oceniane przez pryzmat zasad współzycia społecznego, jako nieważne w części przekraczającej granice godziwości, a zatem w sytuacji ich nadmiernej (rażąco nieproporcjonalnej) wysokości. W przywołanej uchwale Sąd Najwyższy podkreślał bowiem, że w sferze prawa ubezpieczeń społecznych godziwość wynagrodzenia - jedna z zasad prawa pracy - zyskuje dodatkowy walor aksjologiczny, albowiem w prawie ubezpieczeń społecznych istnieje znacznie mocniejsza niż w prawie pracy bariera działania w ramach prawa, oparta na wymagającym ochronie interesie publicznym i zasadzie solidarności ubezpieczonych.

Względność zasady godziwości wynagrodzenia, wyraża się koniecznością odniesienia się nie tylko do potrzeb pracownika, ale także świadomości społecznej oraz ogólnej sytuacji ekonomicznej i społecznej. Zatem mimo tego, iż postanowienia umowy o pracę, które nadmiernie uprzywilejowują płacowo danego pracownika, w prawie pracy mieściłoby się w ramach art. 353 § 1 k.c., to w prawie ubezpieczeń społecznych, w którym pierwiastek publiczny zaznacza się bardzo wyraźnie, możliwe jest - w okolicznościach każdego konkretnego wypadku - przypisanie zamiaru nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia. Jest to związane z alimentacyjnym charakterem tych

świadczeń oraz z zasadą solidaryzmu, wymagającą tego, żeby płaca - stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki - nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej. Jest tak również dlatego, że choć przepisy prawa ubezpieczeń społecznych w swej warstwie literalnej odnoszą wysokość składek do wypłaconego wynagrodzenia, to w rzeczywistości odwołują się do takiego przełożenia pracy i uzyskanego za nią wynagrodzenia na składkę, które pozostaje w harmonii z poczuciem sprawiedliwości w korzystaniu ze świadczeń z ubezpieczenia, udzielanych z zasobów ogólnospołecznych (podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 grudnia 2012 roku, III AUa 420/12, LEX nr 1220514).

Pojęcie godziwości wynagrodzenia za pracę w prawie ubezpieczeń społecznych winno być zatem interpretowane przy uwzględnieniu wymogu ochrony interesu publicznego oraz zasady solidarności ubezpieczonych, gdyż podstawę wymiaru składki ubezpieczonego, będącego pracownikiem, stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy.

Odnosząc powyższe rozważania do ustalonego w sprawie stanu faktycznego, Sąd stwierdza, iż ustalona wysokość wynagrodzenia ubezpieczonej może zostać uznana za wygórowaną i stanowiła wynagrodzenie nieadekwatne do jakości i ilości pracy świadczonej przez ubezpieczoną.

Ostatecznie niezwykle istotnym jest, iż bezspornym było w sprawie, że ubezpieczona w momencie nawiązania stosunku pracy była w ciąży. Wystąpienie okoliczności powodującej konieczność skorzystania przez ubezpieczoną z świadczeń z ubezpieczenia chorobowego nastąpiło po niespełna 2 miesiącach od nawiązania stosunku pracy. Można zatem stronom kwestionowanej umowy o pracę przypisać działania zmierzającego do ustalenia wysokiego wynagrodzenia celem wyłudzenia wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

W tym miejscu podkreślić należy, że oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontradyktoryjności jedynie w wyjątkowych przypadkach pozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Sąd Okręgowy uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, iż nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76).

Tymczasem wnioskodawczyni w niniejszym postępowaniu nie złożyła żadnych wniosków dowodowych, na wykazanie tego, że w spornym okresie świadczyła pracę na rzecz płatnika składek faktycznie w wymiarze czasu pracy wynoszącym $\frac{3}{4}$ etatu. Do akt złożono jedynie akta osobowe wnioskodawczyni, dokumenty dotyczące sytuacji finansowej płatnika i korespondencję e-mailową.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle poczynionych ustaleń faktycznych, wątpliwości organu rentowego, co do rzeczywistego celu i zamiaru stron, przy nawiązywaniu zakwestionowanej umowy były uzasadnione, a zatem zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpowiada prawu.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie w pkt 1 wyroku.

W przedmiocie kosztów Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od P. J. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę 360 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

– stosownie do treści § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1804).

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni.

K.K.-W.